

Anonimizēta versija

C-296/24 – 1

Lieta C-296/24 [*Jouxy*] ⁱ

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 26. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Cour de cassation (Luksemburga)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 25. aprīlis

Prasītāji:

SM

PX

Atbildētāja:

Caisse pour l'avenir des enfants

1. FAKTI

- SM ir pārrobežu darba ņēmējs, kurš strādā Luksemburgā. Viņam ir dzīvesvieta Francijā, kur viņš dzīvo kopā ar savu sievu PX un viņas bērnu. Arī sieva strādā algotu darbu un par bērnu saņem ikmēneša uzturlīdzekļus 250 euro, ko maksā bērna bioloģiskais tēvs. Bērns saņem studiju stipendiju.
- SM par savas sievas bērnu kādu laiku saņēma ģimenes pabalstu, ko izmaksāja atbildētāja *Caisse pour l'avenir des enfants* [Bērnu nākotnes kase].

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

- 3 Tad šā pabalsta izmaksa viņam tika pārtraukta ar atpakaļejošu spēku no 2016. gada 1. augusta, pamatojoties uz to, ka bērnu vairs nevar uzskatīt par viņa ģimenes locekli, balstoties uz *Code de la sécurité sociale luxembourgeois* [Luksemburgas sociālā nodrošinājuma kodeksa] (ar grozījumiem) 269. un 270. pantu.

Tiesvedības priekšvēsture

- 4 *Conseil arbitral de la sécurité sociale* [Sociālās apdrošināšanas arbitrāžas padome] apmierināja prasību un nosprieda, ka ģimenes pabalsta izmaksa SM ir jāatjauno.
- 5 Apelācijas instancē *Conseil supérieur de la Sécurité sociale* [Sociālās apdrošināšanas Augstākā padome] grozīja pirmās instances spriedumu un apstiprināja, ka ģimenes pabalsta izmaksa ir jāpārtrauc.
- 6 *Cour de cassation* [Kasācijas tiesā] šobrīd ir iesniegta kasācijas sūdzība par apelācijas instancē pasludināto nolēmumu.

Pārsūdzētais apelācijas instances spriedums

- 7 Ar 2016. gada 23. jūlija likumu, kas stājās spēkā 2016. gada 1. augustā, tika grozīts *Code de la sécurité sociale* [Sociālā nodrošinājuma kodekss], cita starpā no jēdziena “ģimenes loceklis”, kas definēts tā 270. pantā, izslēdzot laulātā vai partnera bērnus. 2020. gada 2. aprīļa spriedumā (*Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269) Tiesa nosprieda, ka “ģimenes pabalsts, kas ir saistīts ar to, ka pārrobežu darba ņēmējs veic algotu darbu dalībvalstī, veido sociālu priekšrocību [Savienības] tiesību normu izpratnē” (32. punkts) un Savienības tiesības “nepieļauj tādas dalībvalsts tiesību normas, saskaņā ar kurām pārrobežu darba ņēmēji var saņemt ģimenes pabalstu, kas ir saistīts ar to, ka tie veic algotu darbu šajā dalībvalstī, tikai par saviem bērniem, izslēdzot viņu laulātā bērnus, ar kuriem viņiem nav izcelšanās saiknes, bet kuriem viņi nodrošina uzturu, kaut gan tiesības saņemt šo pabalstu ir visiem bērniem, kas dzīvo minētajā dalībvalstī” (71. punkts).
- 8 Pārsūdzētais spriedums neatzīst jebkādu diskrimināciju, jo tāda varētu rasties vienīgi tiktāl, ciktāl pārrobežu darba ņēmējs, balstoties uz Savienības tiesībām, varētu pieprasīt sociālu priekšrocību, piemēram, ģimenes pabalstu, sava laulātā bērnam, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes.
- 9 Šīs tiesības paredz, ka pārrobežu darba ņēmējs pierāda, ka viņš nodrošina uzturu sava laulātā bērnam. Šāda pierādījuma prasība nav netiešas diskriminācijas avots, salīdzinot ar darba ņēmējiem, kuri dzīvo Luksemburgā. Tiesa ir precizējusi, ka apgādībā esoša ģimenes locekļa statuss izriet no *faktiskās situācijas*, “kas ir jānovērtē administrācijai un attiecīgā gadījumā valsts tiesām, [...] bet tām nav nedz jānosaka šīs līdzdalības bērna uzturēšanā iemesli, nedz skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs” (spriedumi, 2016. gada 15. decembris, *Despeme* u.c., no

C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 60. punkts; un, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts).

- 10 Tātad tiesai ir jānoskaidro, vai prasītājs nodrošina uzturu sava laulātā bērnam. No judikatūras izriet, ka šis pierādījums automātiski neizriet no kopīga mājokļa esamības un arī ne no tā, ka tēvs nemaksā uzturlīdzekļus. Tiesām, kas lietu izskata pēc būtības, ir jāveic ieinteresētās personas sniegto pierādījumu konkrēta pārbaude.
- 11 Principā katrs no bioloģiskajiem vecākiem piedalās kopīgo bērnu uzturēšanā un izglītībā proporcionāli saviem resursiem, otra vecāka resursiem un bērnu vajadzībām, un vecāku šķiršanās gadījumā piedalīšanās bērnu uzturēšanā un izglītībā pārvēršas par uzturlīdzekļiem, ko atkarībā no apstākļiem viens no vecākiem maksā otram. Šajā gadījumā bioloģiskā māte PX veic profesionālu darbību, no kuras gūst ienākumus. Arī bioloģiskais tēvs nodarbojas ar profesionālo darbību, un māte saņem no viņa par bērnu uzturlīdzekļus, kas indeksēti 250 euro mēnesī.
- 12 Lai arī patēva SM sniegtie pierādījumi, tostarp apliecinājums par ģimenes televizora iegādi, hipotekārā aizdevuma nomaksas grafiks, mācību stipendija, kuru CEDIES maksā bērnam, un paziņojums par ienākuma nodokli, liecina par [viņa veiktiem] mājsaimniecības izdevumiem, ar tiem nevar pierādīt, ka SM uztur bērnu, it īpaši ņemot vērā objektīvos apstākļus, saskaņā ar kuriem bioloģiskie vecāki uzņemas sava bērna uzturēšanu.

2. KASĀCIJAS SŪDZĪBAS PAMATI

PIRMAIS PAMATS

Pirmā daļa: plaša interpretācija

- 13 Saskaņā ar nostiprinājušos judikatūru darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss ir jēdziens, uz kuru attiecas “princips, saskaņā ar kuru tiesību normas, kurās ir noteikta darba ņēmēju brīvas pārvietošanās, kas ir viens no Savienības pamatiem, ir jāinterpretē plaši” (spriedumi, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts; un, 1987. gada 18. jūnijs, *Lebon*, 316/85, EU:C:1987:302, 21.–23. punkts). Piemērojot šo principu, Tiesa nosprieda, ka “pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss, kas ir [pirmā] minētā apgādībā” nenožīmē “tiesības saņemt uzturlīdzekļus”, bet ka runa ir par “faktisku situāciju” un šis statuss “tādējādi var izrietēt, ja tas attiecas uz šī darba ņēmēja laulātā vai atzīta partnera bērna situāciju, no tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība, bet nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja līdzdalības studenta uzturēšanā iemesli, nedz arī skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs” (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. un 60. punkts).

- 14 Taču pārsūdzētajā spriedumā ir izvēlēta “ģimenes locekļa” statusa šaura interpretācija, spriežot, ka bērns dzīvoja SM mājoklī un ka šis pēdējais patiešām piedalījās “mājsaimniecības izmaksās”, bet tas nepierādīja viņa dalību bērna, kurš dzīvoja mājsaimniecībā, uzturēšanā, jo arī bioloģiskie vecāki piedalījās (vai bija spējīgi piedalīties) bērna uzturēšanā.
- 15 Šādi lemjot, apelācijas instances tiesa, pārkāpjot Tiesas judikatūru, pakārtoja SM ieguldījuma esamību “šā ieguldījuma cēloņiem” (kas ir vai nav saistīti ar bioloģisko vecāku pienākumu nepildīšanu) un tā “apmēra” vērtējumam.
- 16 Lai izvairītos no juridiskas nenoteiktības, jāuzdod Tiesai šāds jautājums: *“Vai princips, atbilstoši kuram tiesību normas, kuras nosaka darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas ir viens no Savienības pamatiem, ir jāinterpretē plaši (spriedums Depesme u.c., [...] 58. punkts), nepieļauj interpretēt dalībvalsts tiesību normas tādējādi, ka pārrobežu darba ņēmēji nevar saņemt ģimenes pabalstu, kas saistīts ar viņu algoto darbu šajā dalībvalstī, par savu laulāto bērniem, ja šiem bērniem ar pārrobežu darba ņēmēju ir kopīga dzīvesvieta un ja viņš piedalās mājsaimniecības, kurā bērns ietilpst, izdevumos, pamatojoties uz to, ka arī bērna bioloģiskie vecāki piedalās viņa uzturēšanā?”*

Otrais pamats: diskriminācija

- 17 Sniedzot šādu šauru pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa interpretāciju, lai gan tiesības saņemt šo pabalstu ir visiem bērniem, kas dzīvo šajā dalībvalstī, apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi arī tiesības vai netiesības diskriminācijas aizlieguma principu.
- 18 Lai izvairītos no juridiskas nenoteiktības, jāuzdod Tiesai šāds jautājums: *“2. Vai darba ņēmēju brīvas pārvietošanās princips un diskriminācijas aizliegums, kuri izriet no LESD 45. panta 1. un 2. punkta, kā arī no Regulas (EK) Nr. 883/2004 1. panta i) punkta un 67. panta, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu un Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punktu, nepieļauj interpretēt dalībvalsts tiesību normas tādējādi, ka pārrobežu darba ņēmēji nevar saņemt ģimenes pabalstu, kas saistīts ar viņu algoto darbu šajā dalībvalstī, par savu laulāto bērniem, ja šiem bērniem ar pārrobežu darba ņēmēju ir kopīga dzīvesvieta un ja viņš piedalās mājsaimniecības, kurā bērns ietilpst, izdevumos, pamatojoties uz to, ka arī bērna bioloģiskie vecāki piedalās viņa uzturēšanā, lai gan tiesības saņemt šo pabalstu ir visiem bērniem tādā pašā situācijā, kuri dzīvo šajā dalībvalstī?”*

Trešais pamats: vienveidīgas interpretācijas nepieciešamība

- 19 Apstiprinot, ka darba ņēmēja ieguldījums bērna uzturēšanā ir “faktiska situācija”, Tiesa norāda, ka šis ieguldījums, uz kuru attiecas plaša interpretācija, neparedz “tiesības” uz uzturlīdzekļiem, un uzsver, ka ir nepieciešams pievērsties “objektīviem apstākļiem”, lai “Savienības tiesību vienveidīgas” piemērošanas nolūkā novērtētu minēto ieguldījumu (spriedumi, 2016. gada 15. decembris,

Depesme u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts; 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts.

- 20 No šīs judikatūras secinot, ka uz darba ņēmēja ieguldījumu bērna uzturēšanā attiecas faktiskās situācijas suverēns vērtējums, kuru gan Tiesa, gan Kasācijas tiesa (esot) rezervējušas tiesām, kas lietu izskata pēc būtības, pārsūdzētajā spriedumā ir acīmredzami sagrozīta jēga. Tiesu, kas lietu izskata pēc būtības, suverēns vērtējums ir sinonīms vienveidīgas interpretācijas neesamībai un nav savienojams ar Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju, uz ko tiecas Tiesa. Šādi lemjot, apelācijas tiesa ir pārkāpusi noteikumu par Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju.
- 21 Lai izvairītos no juridiskas nenoteiktības, jāuzdod Tiesai šāds jautājums: “*Vai noteikums par Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju (1972. gada 1. februāra spriedums, 49-71..., 1972. gada 1. februāra spriedums, 50/71) nepieļauj to, ka pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss un, konkrētāk, darba ņēmēja ieguldījums uztura nodrošināšanā viņa laulātā bērnam, uz ko attiecas šis noteikums par vienveidīgu interpretāciju (spriedums... Caisse pour l'avenir des enfants, C-802/18, 50. punkts), tiek atstāts tiesu, kas lietu izskata pēc būtības, suverēnā vērtējumā, un līdz ar to Kasācijas tiesa nenodrošina šā jēdziena vienveidīgu piemērošanu?*”

Ceturtais pamats (pakārtots): iespēja iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu

- 22 Ja Kasācijas tiesa plāno noraidīt pirmā pamata pirmās trīs daļas, tad ir jāuzdod iepriekš formulētie prejudiciālie jautājumi. Prettiesisks atteikums uzdot prejudiciālu jautājumu ir pamats prasībai sakarā ar pienākumu neizpildi un ir ECPAK 6. panta pārkāpums.

OTRAIS PAMATS: EIROPAS CILVĒKTIESĪBU KONVENCIJAS PĀRKĀPUMS

- 23 Tiesībām uz sociāliem pabalstiem ir piemērojams ECPAK protokola Nr. 12 1. pants un ECPAK 14. pants. Lai novērtētu, vai notikusi diskriminācija šo tiesību normu izpratnē, ECT piešķir “ārkārtīgi pārliecinošu nozīmi” Tiesas secinājumiem. Tā jau ir konstatējusi daudzu Luksemburgas tiesību normu diskriminējošo raksturu attiecībā pret pārrobežu darba ņēmējiem (piemēram, spriedumā, 2013. gada 20. jūnijs, *Giersch* u.c. (C-20/12, EU:C:2013:411) vai, 2016. gada 14. decembris, *Bragança Linares Verruga* u.c. (C-238/15, EU:C:2016:949), vai spriedumā, 2019. gada 10. jūlijs, *Aubriet* (C-410/18, EU:C:2019:582). Šajā gadījumā izvēloties pārrobežu darba ņēmēja “ģimenes locekļa” statusa šauru interpretāciju, pārsūdzētajā spriedumā ir notikusi jauna pretlikumīga pārrobežu darba ņēmēju diskriminācija attiecībā pret rezidējošiem darba ņēmējiem, un tā veido netiešu uz pilsonību balstītu diskrimināciju un nebalstās ne uz vienu leģitīmu mērķi. Šādi lemjot, apelācijas tiesa ir pārkāpusi iepriekš minētās tiesību normas.

3. KASĀCIJAS TIESAS VĒRTĒJUMS

Par Eiropas Savienības tiesību interpretāciju

- 24 Savā 2020. gada 2. aprīļa spriedumā *Caisse pour l'avenir des enfants* (C-802/18, EU:C:2020:269) Tiesa pakārtoja pārrobežu darba ņēmēja tiesības saņemt ģimenes pabalsta izmaksu par viņa laulātā – vai reģistrēta partnera – bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, pierādījumam, ka viņš izpilda nosacījumu par šā bērna uztura nodrošinājumu.
- 25 Vārdkopu “nodrošināt uzturu” iesākumā Tiesa bija izmantojusi, lai apgalvotu, ka pārrobežu darba ņēmējs var saņemt valsts atbalsta izmaksu kā sociālu priekšrocību, šajā gadījumā finansiālu palīdzību augstākajai izglītībai, par savu paša bērnu, ja viņš turpina nodrošināt šā bērna uzturu (spriedumi, 1992. gada 26. februāris, C-3/90, *Bemini*, ECLI:EU:C:1992:89, 25. un 29. punkts; 1999. gada 8. jūnijs, C-337/97, *Meeusen*, ECLI:EU:C:1999:284, 19. punkts; 2012. gada 14. jūnijs, C-542/09, Eiropas Komisija/Nīderlande, ECLI:EU:C:2012:346, 35. punkts; un, 2013. gada 20. jūnijs, C-20/12, *Guirsch*, ECLI:EU:C:2013:411, 39. punkts), taču minētais jēdziens šajos spriedumos netika definēts.
- 26 Pēc tam, joprojām runājot par sociālu priekšrocību, ko veido atbalsts augstākajai izglītībai, taču attiecībā uz bērnu, kuram ar pārrobežu darba ņēmēju nav izcelšanās saiknes, Tiesa precizēja vārdkopas “nodrošināt uzturu” nozīmi, vispirms norādot, ka tas “*nenozīmē tiesības saņemt uzturlīdzekļus*” (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme u.c.*, no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts), un pēc tam piebilstot, ka “*apgādībā esoša ģimenes locekļa statuss izriet no faktiskas situācijas. Runa ir par ģimenes locekli, kura uzturu nodrošina darba ņēmējs, neesot vajadzībai noteikt šī uztura prasības iemeslus un jautāt, vai ieinteresētā persona var apmierināt savas vajadzības, strādājot algotu darbu*” ([58.] punkts). Tiesa secināja, “*ka apgādībā esoša ģimenes locekļa statuss izriet no faktiskas situācijas, kas ir jāvērtē dalībvalstij un, vajadzības gadījumā, valsts tiesai. Tāda pārrobežu darba ņēmēja ģimenes locekļa statuss, kas ir [pirmā] minētā apgādībā, tādējādi var izrietēt, ja tas attiecas uz šī darba ņēmēja laulātā vai atzīta partnera bērna situāciju, no tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība, bet nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja līdzdalības studenta uzturēšanā iemesli, nedz arī skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs*” (60. punkts).
- 27 Vēlāk Tiesa piemēroja kritēriju “nodrošināt uzturu” jautājumam par to, vai pārrobežu darba ņēmējs var saņemt ģimenes pabalsta izmaksu par bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, sava nolēmuma pamatojumā sakot, ka “*ar pārrobežu darba ņēmēja bērnu, kas var netieši saņemt pēdējā minētajā tiesību normā paredzētās sociālās priekšrocības, ir jāsaprot ne tikai bērns, kuram ir izcelšanās saikne ar šo darba ņēmēju, bet arī minētā darba ņēmēja laulātā vai reģistrēta partnera bērns, ja šis darba ņēmējs nodrošina šī bērna uzturu. Tiesa uzskata, ka pēdējā minētā prasība izriet no faktiskās situācijas, kas ir jānovērtē administrācijai un attiecīgā gadījumā valsts tiesām, pamatojoties uz ieinteresētās*

- personas sniegtajiem pierādījumiem, bet tām nav nedz jānosaka šīs līdzdalības bērna uzturēšanā iemesli, nedz skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs” (spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l’avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts). Tiesa ir arī precizējusi, ka “bērna bioloģiskais tēvs nemaksā uzturlīdzekļus bērna mātei. Tādējādi šķiet, ka FV, kas ir HY mātes laulātais, nodrošina šī bērna uzturu, bet tas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai” (52. punkts).
- 28 Tiesa arī uzskatīja, ka “jēdziens pārrobežu darba ņēmēja “ģimenes loceklis”, uz kuru netieši attiecas vienlīdzīga attieksme saskaņā ar Regulas Nr. 492/2011 7. panta 2. punktu, atbilst jēdzienam “ģimenes loceklis” Direktīvas 2004/38 2. panta 2. punkta izpratnē, kas ietver laulāto vai partneri, ar kuru Savienības pilsonis ir noslēdzis reģistrētas partnerattiecības, tiešos pēcnācējus vecumā līdz 21 gadam vai kuri ir viņa apgādībā, kā arī viņa laulātā vai partnera tiešos pēcnācējus. Tiesa īpaši šajā ziņā ņēma vērā Direktīvas 2014/54 1. apsvērumu, 1. pantu un 2. panta 2. punktu” (51. punkts).
- 29 No apgalvojuma, ka izteikums “nodrošināt uzturu” izriet no faktiskas situācijas, Kasācijas tiesa secina, ka runa nav par pilnībā faktisku jēdzienu, kas ir izslēgts no pārbaudes Tiesā un Kasācijas tiesā, bet ka šā formulējuma nolūks ir uzsvērt, ka šis izteikums tiek vērtēts ārpus jebkādam bērna tiesībām uz uzturlīdzekļiem (skat. spriedumu, 2016. gada 15. decembris, *Depesme u.c.*, no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts).
- 30 No iepriekš minētā Kasācijas tiesa arī secina, ka vārdkopa “nodrošināt uzturu” tiesiskajā regulējumā par sociālo priekšrocību saņemšanu ir Eiropas Savienības autonomš jēdziens, kas prasa vienveidīgu piemērošanu un interpretāciju.
- 31 Taču šāda vienveidīga interpretācija pašlaik nav nodrošināta attiecībā uz jautājumiem, kurus izraisa šīs diskusijas elementi.
- 32 Šajā ziņā Kasācijas tiesa ir nonākusi pie jautājuma par 2016. gada 15. decembra spriedumā *Depesme u.c.* (no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 60. punkts) atkārtotā piemēra apmēru saistībā ar “tādiem objektīviem apstākļiem kā, piemēram, šī darba ņēmēja un studenta kopīgas dzīvesvietas esamība”, pirmkārt, attiecībā uz jautājumu, vai šis punkts ir sniegts vienkārši kā piemērs vai, tieši pretēji, kā nosacījums, un šajā gadījumā rodas jautājums, vai runa ir par pietiekamu nosacījumu vai par nepieciešamu nosacījumu, un, otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai ir nozīme kopīgās dzīvesvietas finansēšanas veidam, tādēļ, ka ir jānoskaidro, vai pārrobežu darba ņēmējs sniedz ieguldījumu šajā finansējumā daļēji vai pilnībā.
- 33 Attiecībā uz bērna vajadzībām, kuras jāņem vērā un kuras apmierina pārrobežu darba ņēmējs, Kasācijas tiesa ir nonākusi pie jautājuma, vai ir jāņem vērā tikai uztura un pamatvajadzības bērna iztikai (pārtika, apģērbs, mājoklis, izglītība...) vai arī vispārīgi jēkādi citi izdevumi, tostarp izklaide vai vienkāršas ērtības (mobilais tālrunis, restorāni, vadītāja tiesības...), vai jāņem vērā pat papildu

izdevumi, greznumlietas vai luksusa priekšmeti (regulāra elektronisko ierīču iegāde, brīvdienas tālās zemēs...), kuru mērķis ir nodrošināt zināmu dzīves līmeni.

- 34 Attiecībā uz veidu, kādā pārrobežu darba ņēmējs nodrošina bērna uzturu, Kasācijas tiesa jautā, vai pārrobežu darba ņēmēja ieguldījumam bērna uzturēšanā ir jānotiek kā skaidras naudas izmaksai tieši pašam bērnam vai tas var notikt kā maksājumi, kas veikti bērna interesēs. Šajā pašā sakarā rodas jautājums, vai maksājumi – kā, šķiet, vedina domāt Ģenerālprokuratūras secinājumi – ir jābūt veiktam bērna īpašajās vai pat ekskluzīvajās interesēs vai ir vērā ņemami arī maksājumi, kas veikti ģimenes šūnas kopīgajās interesēs (hipotekārā aizdevuma ikmēneša maksājumi, īre, kopīgi lietota aprīkojuma iegāde...). Joprojām saistībā ar konkrēto veidu rodas jautājums, vai pārrobežu darba ņēmēja izdevumiem *bērna uztura nodrošināšanai* ir jāpiemīt zināmai regularitātei vai periodiskumam (nekustamā īpašuma aizdevums, īre, elektrības un apkures izdevumi, tālruņa rēķini...) vai vērā ņemama ir arī vienreizēju maksājumu uzņemšanās (reizi pa reizi apģērba iegāde...). Visbeidzot, paturot prātā Tiesas precizējumu, ka, izvērtējot faktisko situāciju, nav nedz jānosaka pārrobežu darba ņēmēja līdzdalības iemesli, nedz skaitliski jānosaka tās konkrētais apmērs (spriedumi, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 64. punkts; un, 2020. gada 2. aprīlis, *Caisse pour l'avenir des enfants*, C-802/18, EU:C:2020:269, 50. punkts), Kasācijas tiesa uzdod jautājumu, vai ir jāņem vērā jebkurš ieguldījums, lai cik mazs tas būtu, vai arī tam ir jābūt kādam noteiktam ievērojamam apmēram, un šajā pēdējā gadījumā, vai šis kritērijs ir jānovērtē attiecībā pret bērna vajadzībām vai attiecībā pret pārrobežu darba ņēmēja finansiālo stāvokli.
- 35 Arī līdzekļu izcelsme var radīt jautājumus, jo dažkārt pārrobežu darba ņēmējam ar viņa laulāto vai reģistrēto partneri, bērna vecāku, ir kopīgs bankas konts, kas kalpojis, lai segtu izmaksas, kas tiesvedībā norādītas ar nolūku pierādīt, ka ir izpildīts nosacījums “nodrošināt uzturu” bērnam, lai gan iemaksas šajā kontā veic ne tikai viņš viens un lai gan viņš nav pierādījis, kādā apmērā viņš papildina šo kontu, un šādā gadījumā rodas jautājums, vai ieguldījums bērna vajadzībām nāk no pārrobežu darba ņēmēja.
- 36 Kasācijas tiesa uzdod jautājumu arī par to, kāds ir precizējuma, kuru Tiesa sniegusi 2016. gada 15. decembra spriedumā *Depesme* u.c. (no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 62. punkts), sakot, ka “*Savienības likumdevējs uzskata, ka bērni katrā gadījumā tiek uzskatīti par apgādībā esošiem līdz 21 gada vecumam*”, tvērums: vai ir jāuzskata, ka pārrobežu darba ņēmējs nodrošina ikviena bērna, kas jaunāks par 21 gadu, šī viena vecuma stāvokļa dēļ vai apvienojumā ar citiem faktoriem, vajadzības.
- 37 Pēc tam ir jāuzdod jautājums par vecāku ieguldījumu bērna vajadzību apmierināšanā. Viņiem likums uzliek pienākumu uzturēt bērnu, iepretim pārrobežu darba ņēmējam, kuram nav šāda pienākuma. “*Nodrošināt uzturu*” bērnam kritērijs turpretim pārrobežu darba ņēmēja gadījumā nozīmē faktisku vērtējumu. Tādēļ rodas jautājums, vai ar to, ka tiek konstatēta vecāku

uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma esamība un tvērums, pietiek, lai izslēgtu pārrobežu darba ņēmēja ieguldījuma esamību, vai papildus ir arī jāpārlicinās, ka vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums ir noteikts atbilstošā apmērā un ka viņi patiešām izpilda šo pienākumu, tādējādi padarot lieku pārrobežu darba ņēmēja papildu ieguldījumu. Ja šāda palīdzība reāli netiek maksāta, rodas jautājums, vai ir jāpārbauda, vai pārrobežu darba ņēmēja laulātais vai reģistrētais partneris ir vismaz mēģinājis izmantot piespiedu izpildes pasākumus un vai galu galā pārrobežu darba ņēmēja ieguldījums kompensē viena no vecākiem pienākumu neizpildi. Attiecībā uz šo uzturēšanas palīdzību un uz jautājumu par to, vai tā ir noteikta atbilstošā apmērā ietekme var būt arī noteikšanas veidam tiesas ceļā vai savstarpēji vienojoties. Šie aspekti var būt saistīti ar iepriekš minēto jautājumu, kādi izdevumi attiecībā uz bērnu ir jāņem vērā. Ja vērā tiek ņemti tikai bērna uztura un pamatvajadzību izdevumi, tad vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums principā nosegs šīs vajadzības, padarot nevajadzīgu pārrobežu darba ņēmēja komplementāru vai papildu ieguldījumu šādu vajadzību segšanai.

- 38 Saistībā ar attiecībām ar otru bērna vecāku vēl jāuzdod jautājums, vai ir piemēroti izvērtēt nosacījumus, ar kādiem bērns pārmaiņus uzturas pie saviem vecākiem, tādēļ, ka paplašinātas saskarsmes un izmitināšanas tiesības vai dalīta dzīvesvieta principā var vedināt otru vecāku uzņemties ievērojami lielāku materiālo uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu, atstājot mazāk vietas iespējamai pārrobežu darba ņēmēja nepieciešamībai segt bērna vajadzības.
- 39 Visi šie jautājumi principā ir jāuzlūko, balstoties uz principu, saskaņā ar kuru tiesību normas, kurās ir noteikta darba ņēmēju brīva pārvietošanās, ir jāinterpretē plaši (spriedums, 2016. gada 15. decembris, *Depesme* u.c., no C-401/15 līdz C-403/15, EU:C:2016:955, 58. punkts), un līdz ar to iespējamiem šāda plašas interpretācijas principa ierobežojumiem.
- 40 Šie apsvērumi vedina Kasācijas tiesu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

4. PREJUDICIĀLIE JAUTĀJUMI

- 41 Kasācijas tiesa uzdod šādus jautājumus:

1.a) Vai vārdkopa “*nodrošināt [bērnam] uzturu*”, no kuras izriet ģimenes locekļa statuss Eiropas Savienības tiesību normu izpratnē, kā to formulējusi Jūsu Tiesa saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pārrobežu darba ņēmēja sociālas priekšrocības, kas saistīta ar algota darba veikšanu dalībvalstī, saņemšanu par viņa laulātā vai reģistrēta partnera bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, lasot to izolēti vai kopsakarā ar tiesību normu, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, plašas interpretācijas principu, ir jāinterpretē kā izpildīts nosacījums un līdz ar to kā tāda, kas piešķir tiesības uz sociālas priekšrocības saņemšanu,

- tikai laulības vai reģistrētu partnerattiecību starp pārrobežu darba ņēmēju un bērna vecāku dēļ vien;
- tikai pārrobežu darba ņēmēja un bērna kopīga mājokļa vai dzīvesvietas dēļ vien;
- tikai tādēļ vien, ka pārrobežu darba ņēmējs uzņemas vispārīgus jēlkādus maksājumus bērna labā, neraugoties uz to, ka:
 - o tie sedz citas vajadzības, nevis uzturu un pamatvajadzības;
 - o ka tie tiek veikti trešajai personai un bērnam sniedz labumu tikai netieši;
 - o ka tie nav veikti ekskluzīvās un īpašās bērna interesēs, bet sniedz labumu visai mājsaimniecībai;
 - o ka tie tiek veikti neregulāri;
 - o ka tie ir mazāki nekā vecāku maksājumi;
 - o ka tie ir tikai maznozīmīgi attiecībā pret bērna vajadzībām;
- tikai tādēļ vien, ka izmaksas tiek segtas no pārrobežu darba ņēmēja un viņa laulātā vai reģistrēta partnera, bērna vecāka, kopīga konta, neņemot vērā tajā ieskaitīto līdzekļu izcelsmi;
- tikai tādēļ vien, ka bērns nav sasniedzis 21 gada vecumu?

1.b) Noraidošas atbildes gadījumā uz pirmo jautājumu, vai vārdkopa “*nodrošināt uzturu*” ir jāinterpretē kā izpildīts nosacījums un līdz ar to kā tāda, kas piešķir tiesības uz sociālu priekšrocību, ja ir īstenojušās divas vai vairāk no šīm situācijām?

2) Vai vārdkopa “*nodrošināt [bērnām] uzturu*”, no kuras izriet ģimenes locekļa statuss Eiropas Savienības tiesību normu izpratnē, kā to formulējusi Jūsu Tiesa saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pārrobežu darba ņēmēja sociālas priekšrocības, kas saistīta ar algota darba veikšanu dalībvalstī, saņemšanu par viņa laulātā vai reģistrēta partnera bērnu, ar kuru viņam nav izcelšanās saiknes, lasot to izolēti vai kopsakarā ar tiesību normu, kuru mērķis ir nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, plašas interpretācijas principu, ir jāinterpretē kā neizpildīts nosacījums un līdz ar to kā tāda, kas izslēdz tiesības uz sociālas priekšrocības saņemšanu,

- tikai bērna vecāku uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma dēļ vien, neatkarīgi no
 - o tā, vai šī prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir noteikta tiesas ceļā vai savstarpēji vienojoties;

- o apmēra, kādā noteikts šis uzturlīdzekļu maksājums;
 - o tā, vai parādnieks patiešām maksā šo uzturlīdzekļu parādu;
 - o no tā, vai pārrobežu darba ņēmēja ieguldījums kompensē bērna vecāka pienākumu nepildīšanu;
- tikai tādēļ vien, ka bērns, īstenojot saskarsmes un izmitināšanas tiesības vai pamīšus uzturēšanos divās dzīvesvietās vai kādus citus nosacījumus, periodiski uzturas pie otra vecāka?

DARBA VERSIJA